

คำนำ

สติปัญญาญาณภาวนา เป็นรายวิชาบังคับที่กำหนดให้ศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา กำหนดให้บัณฑิตต้องศึกษาวิธีปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาตามแนวสติปัญญาสูตรและสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเจริญสติ อนึ่งเนื้อหาของวิชานี้มีมากและพิศดาร ไม่อาจทำได้ในเวลาอันจำกัดตามระบบหน่วยกิต ผู้บรรยายในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบประจำรายวิชา จึงได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนประจำรายวิชา สรุปใจความแบ่งเนื้อหาเป็น ๖ บทแสดงสาระสำคัญ ๖ ประการ คือ ความสำคัญของคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทและมหาสติปัญญาสูตร เนื้อหาของมหาสติปัญญาสูตร หลักธรรมในมหาสติปัญญาสูตร ลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติสติปัญญาญาณ วิธีฝึกปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาตามแนวสติปัญญาญาณในอิริยาบถต่าง ๆ อานิสงส์และประโยชน์จากการเจริญสติปัญญาญาณ

หวังว่า เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสติปัญญาญาณภาวนานี้ จะเอื้อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าสำหรับนิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา และผู้สนใจในการเจริญสติปัญญาญาณภาวนาทั่วไป

กุศลที่เกิดขึ้นจากการเขียนเรียบเรียง ขออุทิศให้แก่ท่านพระครูปกาศิตพุทธศาสตร์ ผู้ให้ความรู้ทางธรรมและโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เขียน และขอน้อมถวายเป็นอาภริยาบูชาแด่พระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงปู่ปัญญานันทะ) พระครูศรีคณาภิรักษ์ (อาจารย์ผู้สอนภาษาบาลี) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสम्मมหาเถระ) ผู้ก่อตั้งสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม พระมหาเถระผู้ชวนชวนเพื่อให้วิชาวิปัสสนาภาวนากลับมาเฟื่องฟูในแวดวงการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยอีกครั้ง ขอกราบอภิวาทในพระคุณบูรพาจารย์ผู้รักษาสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวมาจนถึงปัจจุบัน อาจารย์ผู้รจนาคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทสำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าทุก ๆ ท่าน

ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในเอกสารนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับข้อเสนอแนะ และพร้อมจะนำไปแก้ไข ให้ถูกต้อง ในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

พระภavanaพิศาลเมธี วิ.

(ประเสริฐ มนต์เสวี)

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐